

Gestors de la música clàssica a Barcelona

## Tot esperant l'Auditori

Ibercámara, Euroconcert i Palau 100 són els tres organismes que formen l'espina dorsal de la música clàssica a Barcelona. Expliquen la situació actual del panorama musical barceloní, sabent que, amb el nou auditori, la realitat actual canviarà.

**E**n un món en què la cultura és quasi totalment subvencionada, l'estructura de gestió musical de Barcelona trenca aquesta norma. I és que la història dels prohoms i mecenes de la burgesia catalana ha marcat una manera de fer. Si l'estructura fonamental que programa els cicles de música clàssica a la ciutat prové de la iniciativa privada, i costa pocs diners a les institucions públiques, la resta d'auditoris del país són finançats i gestionats quasi exclusivament per l'administració. Aquest és el cas del Palau de la Música de València.

La tradició ve de lluny. Si a mitjan segle XIX la burgesia barcelonina impulsava la creació del Gran Teatre del Liceu, a principi del segle XX era l'empenta de l'Orfeó Català allò que feia possible la construcció del Palau de la Música Catalana. Era la societat civil, en un país sense estat, qui posava els fonaments i la infraestructura de la música clàssica i operística de Barcelona.

El Palau de la Música, propietat de l'Orfeó Català, és i ha estat des del seu naixement la seu d'aquest cor i la sala de concerts més important de Barcelona. Actualment és gestionat per un consorci —amb representants de l'Ajuntament, la Generalitat, la Diputació i l'Orfeó— i que s'encarrega de l'explotació del Palau. Però el Palau no programa. Lloga la sala (900.000 pessetes per concert) a tercers i és a través d'aquestes aportacions que es finança. Històricament, tot un seguit d'associacions i patronats, formats per melòmans, s'han encarregat de donar vitalitat al Palau de la Música. Abans de la guerra del 36 fou l'Associació Música de Cambra, qui portà noms tan prestigiosos com Ravel, Falla o Stravinski. El Palau acollí l'Orquestra Pau Casals i, més tard, la Fundació Orquestra Municipal de Barcelona, dirigida per Eduard Toldrà, que després s'havia de convertir en l'Orquestra Ciutat de Barcelona. Als anys

40 es constituí l'Associació de Cultura Musical i als anys 50 nasqué el patronat Pro Música, impulsat per Lluís Portabella, que fou la primera entitat que començà a portar a Barcelona les grans orquestres del món i solistes de primer ordre.

Es aquesta trajectòria el que fa entendre la situació actual dels qui ara gestionen la música clàssica a Barcelona. Són empreses mixtes, val a dir: en part finançades per les administracions, però que actuen des de l'empresa privada. Des de primers de segle el Palau de la Música és la sala més important de concerts. Aviat s'inaugurarà, tanmateix, l'Auditori. Tothom ho té present. Tothom es prepara des dels seus interessos individuals. El panorama canviarà.

### LES GESTORES

En 1984 Pro Música s'enfonsava. Els prohoms que enllaçaven amb la tradició burgesa i barcelonina que havia fet possible el Liceu i el Palau de la Música, ple-gaven. El panorama musical barceloní perillava, quedava orfe i la tradició es trencava. Tanmateix, aquell mateix any ja naixia una petita empresa familiar, Ibercámara, amb una visió diferent, més en la línia del moment. La mutació es va produir. Impulsada per Josep M. Prat —personatge que havia entrat en el món de la música organitzant concerts de rock, juntament amb Oriol Regàs, i que fou el gerent de l'escola de música de Vallvidrera—. Ibercámara era una societat anònima amb dues àrees: producció de concerts de música clàssica i agència musical. “Nosaltres ens considerem hereus de Pro Música, que tenia una trajectòria de 25 anys i, quan fa fallida, Barcelona es podia quedar de cop sense una tradició molt antiga —explica Prat—. Des d'un punt de vista de programació vam mantenir l'esquema de Pro Música, vam heretar el

públic, però vam canviar el funcionament”.

Opten per un sistema mixt de finançament, en què la iniciativa és de l'empresa, però les institucions cobreixen una part de les despeses. Aquesta és la fórmula que també prengué Euroconcert, una altra empresa de gestió musical sorgida al 1985 i dedicada al servei de la música. El director, Antoni Sàbat, havia estat administrador de l'Orfeó Català i del Palau de la Música i cap del Sevei de Música de la Generalitat de Catalunya, en l'època de Max Cahner. Segons Sàbat “Euroconcert té tres funcions bàsiques: una, organitzar concerts produïts directament per nosaltres; una altra, fer d'agent de concerts (els nostres intèrprets, els proposem a altres organitzadors de l'estat espanyol); la tercera, organitzar concerts i activitats musicals per a tercers. Aquestes tres funcions es complementen perquè tenim dues motivacions bàsiques: organització i promoció d'intèrprets”.

Ibercámara i Euroconcert han estructurat durant anys les programacions de concerts a Barcelona, fins que al 1991 s'hi va incorporar una tercera entitat. Arran del centenari del naixement de l'Orfeó Català, aquest va crear la fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana. Aquesta fundació, dirigida per Fèlix Millet, va impulsar un cicle de concerts, Palau 100. Membres del Palau volien intervenir en la programació d'una sala que deixaria de ser abans de gaire l'única de Barcelona. “Palau 100 neix perquè creiem que és bo que des de la casa es programin una sèrie de cicles de concerts, tenint en compte que el dia de demà hi haurà un auditori, i podria resultar que el Palau quedés buit de segons quines actuacions. Un altre objectiu és que Palau 100 sigui un trampolí per a les nostres formacions (cor, orquestra de cambra i cor de cambra), perquè puguin col·laborar amb músics i directors de fama internacional, amb la qual cosa els

fem un llançament d'àmbit europeu", diu Millet. Aquesta és l'estructura que més s'assembla a Pro Música, com sigui que, des d'una fundació sense ànim de lucre, promouen cicles sense esperar cap subvenció institucional. "La programació de la fundació no estarà condicionada a la subvenció -diu Millet-. Si arriba, millor; la farem servir per a abaratir els preus de les entrades".

#### PROGRAMACIÓ

Ibercámara i Palau 100 prioritzen en les programacions les grans figures, les millors orquestres, en detriment del repertori. Euroconcert, altrament, s'estima més de plantejar-se programes concrets i buscar els músics idonis per a interpretar-los, a més de portar artistes desconeguts del públic català. Segons Fèlix Millet, "els programes s'assemblen bastant, però crec que nosaltres anirem incidint més en les grans orquestres, i Ibercámara i Euroconcert incidiran més en els solistes, per una qüestió bàsicament econòmica". Per Josep M. Prat "Euroconcert sí que ha provat de fer un esforç de diferenciació, perquè mira d'incidir en repertoris i formacions poc habituals. Però em penso que Palau 100 ha agafat el nostre model".

Vista aquesta semblança de programacions, hom es demana si no hi ha necessitat de coordinació entre aquestes tres empreses, i les altres que promouen les institucions públiques. Aquesta opció, la desestimen tant Josep M. Prat com Antoni Sàbat, que no ho creuen necessari ni bo. Contràriament, Fèlix Millet opina que la coordinació és essencial. "Això és un petit regne de Taifes, tothom tira a la seva. Ens podríem trobar un any que la *Passió de Sant Joan* es fes sis ve-

gades o que tinguéssim concerts de piano l'un darrere l'altre. Això no pot ser. Fa un mes vam tenir una reunió amb el conseller de Cultura de la Generalitat, Joan Guitart, i els representants de tots els cicles públics i privats, per tal d'establir la filosofia de programació i evitar de repetir-nos. Tothom hi està d'acord". Tanmateix, Josep M. Prat no en sabia res: "Si es va fer una reunió, a mi no m'hi van convidar".

panorama musical del país. Nosaltres som un mitjà entre el públic i els intèrprets". I Antoni Sàbat va més enllà: "Mai el panorama de la música no és complet, i menys en una ciutat com Barcelona. Hi falten organitzacions, hi falta infraestructura: sales mitjanes, per exemple. I encara diria més, falta públic perquè aquests intèrprets tinguin més concerts, falten condicions econòmiques, falta educació musical a les escoles..."

Falten moltes coses i una d'important és el públic que assisteix als concerts. Els gestors diuen que el públic ha augmentat aquests últims anys, però que no n'hi ha prou. "Jo calculo que unes 80.000 persones giren entorn de la música clàssica al Palau i al Liceu. D'aquestes, n'hi ha unes 30.000 d'aficionades de veritat. És molt poc. Aquí falta una generació", explica Fèlix Millet. Però Antoni Sàbat s'estima més parlar de públics: "No és el mateix públic el que assisteix als concerts de l'Orquestra Ciutat de Barcelona, per exemple, que el que va a altres propostes. I en general, el públic no es barreja". Josep M. Prat creu que el nou auditori serà un estímul per a crear nous adeptes: "El veritable creixement del públic no es produirà fins que no hi hagi l'Auditori. L'Auditori sí que canviarà el panorama, la gent no s'ho imagina, però es produirà un canvi radical. Perquè el Palau -que és una sala fantàstica



El Palau de la Música Catalana, ara per ara, és l'auditori de música clàssica més important de Barcelona.

ARXIU

Ibercámara, Euroconcert i Palau 100 estructuren la programació dels concerts de Barcelona. Tanmateix, no creuen que els buits existents en aquest camp siguin responsabilitat seva. Josep M. Prat ho veu claríssim: "Nosaltres no som la Generalitat ni som l'Ajuntament. No és la nostra obligació preocupar-nos de tot el

des d'un punt de vista de patrimoni històric - respon a una determinada època de la història de la ciutat, i això marca molt. Per això molta gent a qui li és difícil de pensar en el Palau accedirà a l'Auditori"

El públic és insuficient i els costos econòmics cada dia més elevats: els caixets es disparen i això reverteix directa-



Josep Maria Prat (esquerra) va ser l'impulsor d'Ibercámara, petita empresa que volia recollir l'herència de Pro Música. Antoni Sàbat (dreta) és el director d'Euroconcert, una altra empresa de gestió musical.

CARME PUÉRTOLAS

ment en el preu de les entrades. Sense subvencions és difícil que Ibercámara i Euroconcert puguin subsistir. "La capacitat de la sala és molt petita i les orquestres simfòniques són molt cares de portar. Hauríem d'encarir el preu de les entrades un trenta per cent", diu Prat.

Des de l'administració no es parla d'augmentar les subvencions, però tampoc d'eliminar-les. Les institucions saben que, si s'haguessin de fer càrrec de la programació musical de la ciutat, el pressupost s'hauria de triplicar. Per això Oriol Bohigas, en el seu informe sobre les línies directrius de la política cultural de la ciutat, afirma que cal mantenir les subvencions perquè, si desapareixien aquestes empreses, el panorama musical de Barcelona quedaria molt depauperat. Però Bohigas creu que, en canvi, s'haurien d'oferir alguns concerts per a públics de menys capacitat econòmica, fins i tot, algun concert gratuït, "com en els anys de la República feia l'orquestra Pau Casals". Els empresaris creuen que aquest compromís ja el compleixen: uns a través de preus especials per als estudiants, i altres, com Palau 100, a través d'iniciatives com ara "Els diumenges al Palau", on l'entrada més cara és de 1.200 pessetes i la més barata de 400.

#### L'AUDITORI

A grans trets, aquesta és la situació actual en què es mouen les organitzacions. Però les coses canviaran, perquè abans de gaire temps —quatre, cinc anys, potser menys— l'Auditori de Barcelona començarà a funcionar. Un auditori d'una capacitat d'aforament de 2.000 persones, amb unes condicions acústiques molt estudiades, que es pretén que sigui seu de l'Orquestra Ciutat de Barcelona. Ara, per-

què tingui vitalitat, no podrà deixar de comptar amb les empreses de gestió musical. I aquestes noves condicions, les té molt en compte la Fundació Orfeó Català-Palau de la Música. És per això que, des de l'any passat va prenent molt més protagonisme en la gestió del Palau, "autogestió" en diu Fèlix Millet, per tal de cobrir-se les espatlles davant una situació d'incertesa i de diversitat d'oferta d'espais concertístics. Fèlix Millet es planteja, per

exemple, la necessitat d'establir una coordinació entre el Palau i l'Auditori quant a costos, sobretot, i "fins podríem distribuir les programacions... El que és important és coordinar-nos. Ara, els del Palau ens hem d'espavilar, això és claríssim".

Quan l'Auditori funcioni, ¿Euroconcert i Ibercámara deixaran de realitzar concerts al Palau de la Música? Aquesta pregunta diu Antoni Sàbat que només la podrà respondre quan sigui fet l'Auditori i en conegui les condicions: "Un auditori no sols consistirà en un nou edifici —que fa falta—, sinó en una idea de gestió. Si es donen les condicions suficients, es pot pensar a fer una cosa mixta: si fem deu concerts, sis a l'Auditori i quatre al Palau. D'entrada no m'agradaria dir que farem tots els concerts a l'Auditori, i crec que no deixarem de fer concerts al Palau". Josep M. Prat té una opinió semblant: "De moment l'Auditori va tan a poc a poc que no hi pensem gaire. Però la nostra idea és d'adequar cada concert, segons el volum d'espai i d'acústica, a l'Auditori o al Palau. També hem de tenir en compte l'elecció que faci l'artista, i un segon aspecte, que és l'acceptació de públic que té el músic". En canvi, Fèlix Millet és crític amb l'Auditori, atesa la manca d'inversions que encara afecta les infraestructures musicals existents: "Si no tenim diners per a posar aire condicionat al Liceu i discutim l'ampliació d'aquest teatre, que és essencial; si aquí, al Palau, ens ha costat tirar endavant certs projectes per problemes econòmics... ¿ens llançarem a fer un auditori de set mil milions, que després haurem de mantenir? Si no tenim diners, doncs, primer arreglem bé el Liceu, acabem bé el Palau i esperem. Perquè entre el Liceu i el Palau de la Música cobrim l'afecció musical de Barcelona".

Montse Serra



Fèlix Millet és l'impulsor de Palau 100.

ARXIU